

A hétről.

(A feminizmus.) Egy előadás, amely az asszonyi élet ideáljául a manikűrözést és azt ajánlotta, hogy márványkövekkel kirakott fürdőszobában, ezüst fürdőkádban ápolgassák csak továbbra is a nők kicsi testüket — szokatlanul erősen vetette felszínre Szegeden a nő gazdasági és társadalmi elhelyezkedésének kérdését. A feminizmus szót kerülni kívánjuk, mert sokan vannak, akik téves magyarázatát adják és nem szeretnénk, ha ennek, a szerintünk nagyon egyszerű és világos szónak használásával a fogalmak összezavarására adnánk alkalmat. Tehát nem feminizmus. A világért sem feminizmus. Sőt még akkor sem feminizmus, ha Kern Gézané urnő garantálná, miszerint gondja lesz arra, hogy minden nő számára kényelemmel és izlésesen berendezett fürdőszoba álljon rendelkezésre. A saját kényelemmel és pompásan berendezett lakása mellett.

Hát ha nem feminizmus, akkor mi? Talán valami más mus, vagy valami komor és komoly tudományos tantétel, valami világelforgató vörös posztó, amelytől bika módjára meg kell ijednünk, valami, ami a nőt képzelenné teszi az anyaságra, megalázza, lealacsonyítja, lealázza, valami, ami jogokat akar rabolni, vagy alkalmas arra, hogy szétzüllessze a társadalmi erkölcsöket? Semmi más, mint őszinte és tiszta meglátása, becsületes bevallása annak, hogy a női idegrendszerben lakozó energia, egyelőre a szervezetségre való ébredés nélkül, az élettől teremtett kényszerek hatása alatt, a társadalmi és gazdasági élet egyes pontjain hasznos munkaerővé, esetleg tényezővé tudta felklüzdeni az asszonyt. Ma már az esetek megszámlálhatatlan sokaságával állunk szemben. Az egyik nő ír, a másik másol, a harmadik leveleket fogalmaz, a negyedik összead, az ötödik énekel, szaval, táncol, a hatodik mos, mángol, vasal, a nyolcadik tanít, a kilencedik orvoskodik, a tizedik hasznos közéleti tevékenységet fejt ki, és így tovább. Kétség tehát nem férhet ahhoz, hogy a nő mint termelési tényező, mint munka, egyre nyomatékosabban jelenik meg a gazdasági életben. Ismerjük azt a nemes tudományos véleményt, amely a nőnek a gazdasági hadszíntéren való megjelenésétől a férfiak megélhetését, különösen a már kivívott munkabérekét félti. A dolognak ez a része más lapra tartozik. Itt az a kérdés, kijött-e, ki kényszerült-e jönni már is a nő az otthonból, a családi körből a legkülönbözőbb kenyérkereseti pályákra, ha igen, ártalmára van-e ez az otthonnak, az erkölcsnek, van-e remény arra, hogy a fejlődés olyan irányt vesz, amely a nőt „visszatéríti” „eredeti” hivatásához.

Családokat tudnánk felsorolni, amelyeket asszonyok, az anyák, igen, tisztelt és nagyrabecsült uraim, az anyák tartanak el. Ismerek derék és erkölcsös férjeket, akik kávéházakban kártyáznak, miközben az anya, hogy gyermekeinek a betevő falat meglegyen, vagy dolgozik, vagy koldul. Tessék elzavarni ezeket a nőket a munkától a családi erkölcs nevében. Ismerek nőket, akiknek a megkerítettetés, vagy a munka között kell választani. Ezeket a nőket is tessék elzavarni a munkától, mert a családi erkölcs kívánja így. És ismerek nőket, akik ugyan csak az erkölcs szent nevében viselik komisz férjek mellett a házasetet kinos robotját, mert a társadalmi előítéletet, a gazdasági ki-

csínyesség és a családi élet erkölcsének szent tisztelete miatt nem adatott meg nekik a lehetőség arra, hogy maguk tudják megkeresni a maguk betevő falatját.

Amíg tehát az esetek sokaságából azt látjuk, hogy a nő máris nagy számban jelent meg a legkülönbözőbb kenyérkereseti pályákon, azokon értékes szellemi, sőt gyakran testi erőt is reprezentál (szívós, türelmes és kitartó), addig az egymással szembeállított, tömeges esetek arról győzhetnek meg minden tárgyilagos, megértő és elfogulatlan szemlélőt, hogy azoknak az erkölcsi szempontoknak érvényesülése, amelyek nem társadalmi konvencióktól és hazugságoktól kívánják fényüket nyerni, a nő gazdasági felszabadulását feltételezi.

A fejlődés irányát visszafelé fordítani legkevésbé olyan előadások tudják, amelyek a nő egész életkört a nemiség körül rajzolják meg. A termelés iránya is olyan, hogy munkakörébe egyre több és több nőt kapcsolhat be. A feminizmus pedig — bűnös és erkölestelen lelke nem tud bucsu nélkül megválni ettől a szótól — semmi más, mint a női társadalom jogos igényeinek közös bejelentése; emlékeztetés arra, hogy a gazdasági életben már tért hódított nő milyen és mennyi értéket jelent, egyengetése a további közös térhódításnak, az egyesek boldogulásának, a női munka megismertetése és népszerűsítése és a nő nemiségének védelme az erkölcsi alapon álló folytonos merényletek ellen.

Háborus járványok leküzdése.

Régebbi háborúk velejárói és legnagyobb veszedelmei voltak a különféle járványos betegségek. Háborúk kapcsán terjedt el Európában a középkor vége felé a pestis, a syphilis. Mindkét betegség akkor lépett föl első ízben kontinensünkön és oly hevességgel, hogy egyes területeken szinte az utolsó emberig kiirtotta a lakosságot. A legutolsó nagy pestis-járványt az orosz-japán háború produkálta, amelynek Mandzsuriában ezerszámszámra esett áldozatul orosz katonák és az ottani lakosság. Typhus, himlő és vérhas-járványok gyakori rémei voltak a hadseregeknek, amelyek akárhányszor nagyobb pusztítást vittek véghez a katonák között, mint az ellenség támadásai. A cholera csak száz év előtt hagyta el eredeti hazáját, a Ganges tájékát, de azóta a legtöbb háború kísérője lett. Az 1866-ik évi porosz-osztrák háború kapcsán csupán hazánk lakossága közül 70.000 ember esett áldozatul e betegségnek s még a pár év előtti bolgár-török háború alkalmával is a Csataldzsa körül fellépett rettenetes cholera-járvány állította meg a diadalmasan előretörő bolgár hadsereget, melynek pár hét alatt több mint 20.000 harcosa esett áldozatul. A világháború folyamán is, főleg eleinte, itt-ott felütötte fejét a cholera, kiütéses typhus, a hasi typhus, vérhas és egészen bizonyos, hogy ha ez a rettenetes világelfordulás 20 év előtt következett volna be, Európa legnagyobb része kipusztult volna ezektől a járványos betegségektől.

Hála az orvostudomány haladásának, e borzasztó betegségek elterjedésétől ma már nem kell tartanunk. A tudomány, mely e háborúban az emberirtás alias eszköze, másrészt számtalan emberélet megmentője lett és csodálatos haladása hivatva lesz helyrehozni azt a szörnyű csorbát, mely most az emberiség és kultúra becsületén esett. A legtragikusabb betegségek terjedése elé gátat vet és nemcsak a betegségek kitörését tudja megakadályozni s ezáltal a hadsereget és la-

kosságot előre megvédeni, de a már kitört járványt is képes elfojtani. A háború elején a legrettegettebb ellenségnek a kiütéses typhust tartottuk. Azóta bebizonyult, hogy e rendkívül veszedelmes betegséget a ruhátetek közvetítik s ezáltal egyszerre adva lett az eredményes védekezés: a tetvek kiirtása. E járvány volt — nincs! A cholera a védőoltások behozatala hadseregünkben tökéletesen kiirtotta. A praeventív oltás 5—6 hónapig terjedő védettséget biztosít, miért is a katonákat 4—5 havonta újra és újra beoltják a cholera ellen. A cholera, typhus, vérhas bacillusait gyorsan és biztosan ki tudjuk mutatni egy a vízben, mint a betegek vagy e betegségben átesettek ürülékében s így a legrövidebb idő alatt a betegség tovaterjedését megakadályozhatjuk. Legújabbban pedig nemcsak a háborúban, de a békében is oly sok áldozatot követelő hastyphus gyógyításában állott be szinte korszakos fordulat: megtaláltuk e betegségnek évek óta hiába keresett specifikus gyógymódját. Két magyar bakteriológus, dr. Kaiser Károly budapesti magántanár és asszisztense: dr. Csernei állított elő typhusbacillusok tenyésztéséből oly praeparátumot, mely a typhusbeteg vérébe fecskendezve, az esetek legnagyobb részében rögtön, vagy igen rövid idő alatti gyógyulást eredményez. Azok a föltűnő eredmények, melyeket az Orvosi Hetilap legutolsó számában egy szegedi származású katon orvos: dr. Rosenfeld Viktor, a beszercebányai megfigyelő állomásról 200 eset kapcsán közöl és más kísérletezők eredményei is, feljogosítanak bennünket arra a reményre, hogy ezt a betegséget is nemsokára a mult szomorú emlékei között könyveljük el.

A két legnagyobb betegség, melyet a háború szintén elősegített: a tuberkulozis és a nemi betegségek még nincsenek leigázva. De az az örömdetes föllendülés, melyet ez az orvostudománynak és főképen a hygieniának adott, valószínűvé teszi, hogy e betegségeknek is, ha nem is az évei, de az évtizedei meg vannak számlálva.

Dr. H. J.

Az olaszok német tengeralattjárókra gyanakszanak.

Lugano, november 20. Ricci szenátor, az olasz vasipar egyik vezető embere a Tribunában felszólítja a kormányt, hogy azonnal indítsa vizsgálatot, hogy azok a buvárhajók, amelyek a Közép-tengeren az olasz hajókat elsüllyesztették, nem német hajók-e. Ha igen, akkor a kormány azonnal üzenjen háborút Németországnak és tegyen megtorló intézkedéseket a német alattvalók, valamint ezek nejei és gyermekei ellen.

Görögország az antant csapatokat is internálja.

Stockholm, november 20. Az orosz sajtó szerint a görögök nemcsak a szerbeket, hanem a franciákat és angolokat is internálni fogják, ha Görögországba menekülnek.

Kopny Gyula

Aner-fény világítási- és
jékarbantartási vállalat

Szeged, Kosuth Lajos-szögút 1. szám.

Csillárok, gázfűzők és
mindennemű gázfelszerelés
és lési cikkek raktára

Telefon: 468.

Telefon: 468.

ADAKOZZUNK A KATONÁK
TÉLI RUHÁZATÁRA!